

Amnesty International i Norge

Landsmøte 2026

Oversikt over avviste forslag fra medlemmer med redegjørelse fra det forberedende redaksjonsutvalg.

Dette vedlegget inneholder saker som er avvist av forberedende redaksjonsutvalg. Disse forslagene vil ikke bli behandlet med mindre et medlem krever det, og en avstemming på landsmøtet gir flertall for slik behandling.

I Forretningsordenen for Landsmøtet fremkommer følgende bestemmelse under pkt 5 Redigering og utsendelse av innkomne forslag:

Det forberedende redaksjonsutvalget kan avvise forslag som anses som uvedkommende for landsmøtet. Forslaget legges så ved sakspapirene til landsmøtet med en anbefaling om ikke-behandling og begrunnelse for avvising. Forslaget blir ikke behandlet med mindre et medlem krever det. Salen vil i slike tilfeller stemme over hvorvidt forslaget skal behandles. Behandlingen krever simpelt flertall.

Hva som defineres som «urvedkommende for landsmøtet» kan være flere forhold, men et par eksempler kan være forslag om forhold som ligger klart utenfor Amnestys virkeområde, eller at forslaget angir detaljerte tiltak som ligger til styret eller generalsekretær å beslutte.

De følgende forslag er avvist av forberedende redaksjonsutvalg, og begrunnelse for avvisingen ligger under de respektive forslag.

Forslag 1: “Ekstern evaluering av informasjonskampanjen “Samtykkelov”

Fremmet av: Catharina Vogt

Forslag til vedtak:

- Amnesty International Norge engasjerer en ekstern konsulent som evaluerer organisasjonens arbeid med “samtykkelov”. Evalueringen skal oppsummere

positive og negative konsekvenser kampanjen kan ha medført, herunder eventuelt erstatningsansvar organisasjonen måtte ha. Feil og uklarheter skal korrigeres offentlig for å motvirke negative følger.

- Funnene fra den eksterne evalueringen skal legges frem for LM 2027*.
- Styret skal implementere strakstiltak ved behov. Ved behov for ytterligere oppfølging som kan avvente, skal styret legge frem forslag til videre strategisk oppfølging for LM 2027*. Det skal organiseres et ekstraordinært landsmøte ved behov.
- Ekstern konsulent som engasjeres må inneha nødvendig juridisk kompetanse for å kunne vurdere innholdet i kampanjen og materialet opp mot daværende og nåværende ordlyd i straffeloven og tilstøtende lovverk.

*For LM 2028 om forslaget til gruppe 48 går igjennom.

Begrunnelse:

Det presiseres innledningsvis at dette forslaget til vedtak ikke kritiserer at AIN har engasjert seg for å få belyst at seksuell omgang med noen uten deres samtykke må være straffbart. Det kritiseres heller ikke at AIN jobbet for en endring i ordlyd i straffeloven på dette området. Jeg stiller ikke spørsmål ved historiene til enkeltpersoner. Jeg stiller spørsmål ved AIN sin redaksjonelle vurdering av enkeltmateriale som er publisert, som jeg har påpekt at inneholder alvorlige feil.

Frystilfeller var kriminalisert før endring av straffeloven med virkning av 01.07.2025

Frystilfeller var kriminalisert før endring av straffeloven med virkning av 01.07.2025. Det fremgikk av daværende ordlyd i straffelovens §291, bokstav b; "... har seksuell omgang med noen som er bevisstløs eller av **andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen**, eller..."

Det vises til kjennelse i Borgarting Lagmannsrett av 26.02.2020: LB-2019-178835. Av kjennelsen fremgår:

"...På grunn av frykt fikk kvinnen en psykisk reaksjon (frys-reaksjon), som gjorde at hun nærmest ble lammet og heller ikke klarte å bruke stemmen..."

og senere

"...Etter en samlet vurdering av bevisene er lagmannsretten overbevist om at fornærmede på grunn av redsel fikk en frys-reaksjon som gjorde henne ute av stand til å komme seg bort fra tiltalte eller tilkalle hjelp.

De objektive vilkårene for straff etter straffeloven § 291 bokstav b er dermed oppfylt..."

Det fremgår også av kjennelsen at det er fremlagt legeerklæringer som blant annet beskriver hva frystilstand er og antatt omfang av dette. I kjennelsen står det:

“..Erklæringene er forelagt Den rettsmedisinske kommisjon, som ikke har funnet vesentlige mangler ved presentasjonen av dette temaet....»

Sex uten samtykke var kriminalisert i egen paragraf før endring av straffeloven med virkning av 01.07.2025

Av §297 i straffeloven: **Seksuell handling uten samtykke**, tilføyd ved lov i 2009, fremgår: *“..Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som foretar seksuell handling med noen som ikke har samtykket i det..”* Det var ikke omtalt som voldtekt i den aktuelle paragrafen, men det var og er straffbart å ha seksuell omgang med noen uten deres samtykke. Det vises til kjennelse i Norges Høyesteretts ankeutvalg 22.08. 2022: HR-2022-1577-U, der ankeutvalget påpeker at *“..Lagmannsrettens flertall skulle videre ha vurdert om tiltalte har gjort seg skyldig i seksuell handling uten samtykke..”*

AINs påstand om at det var behov for en nykriminalisering av disse to punktene stemte derfor ikke. Det har derimot vært og er fortsatt viktig å få styrket det strafferettslige vernet av disse ulovlige handlingene.

Det som har vært og fortsatt er en vesentlig utfordring, er å få bevist godt nok at kriminell og straffbar handling er begått. Viktigst, slike alvorlige handlinger må først og fremst forhindres.

At noen ikke blir dømt i rettsvesenet betyr ikke at en straffbar handling ikke har blitt begått. Det betyr at dommerne i den enkelte sak mener at det ikke er tilstrekkelig bevist utover enhver rimelig tvil at noe straffbart har skjedd. Det oppleves selvfølgelig veldig tungt og vondt for de som har vært utsatt, å stå i en slik prosess, særlig i de tilfellene der det ikke foreligger tilstrekkelig bevis eller bevisene av andre grunner ikke blir tillagt nok vekt.

Det er mange utfordringer knyttet til rettsforfølgelse, både til temaet voldtekt, men også generelt, som medfører at det i mange saker ikke godt nok blir dokumentert at straffbare handlinger har blitt begått. AIN må likevel klart skille mellom hva som er ulovlige og straffbare handlinger vs. saksbehandlingsfeil, mangler i etterforskning m.v., som blant annet skyldes utilstrekkelig prioritet av samfunnet.

Siden man i norsk rett anses som uskyldig inntil det motsatte er bevist, så vil det, selv med den nye ordlyden i straffeloven, være slik at en rekke lovbrutere slipper straff. Voldtekter skjer ofte i en sfære der det ofte vil være vanskelig å dokumentere i ettertid at noe straffbart har skjedd. En rekke overgripere har en høy bevissthet knyttet til krav til bevisførsel, og

opptrer slik at deres straffbare handlinger vanskelig skal kunne bevises i eventuelle rettslige prosesser.

At noen blir frikjent i en straffesak betyr ikke at det som har skjedd er lovlig. Det betyr at det ikke er bevist, utover enhver rimelig og fornuftig tvil, at noe straffbart er begått.

Alvorlige feil i enkeltpublisering(er)

Siden det fremgår alvorlige feil i enkeltpublisering(er) i tilknytning til kampanjen, der feil er av en så alvorlig karakter, så er det nødvendig at dette rettes offentlig.

I deler av materialet har en ulovlig handling (voldtekt) blitt fremstilt som lovlig i Norge. Det er meget alvorlig at en straffbar handling fremstilles som lovlig, og det av verdens største menneskerettighetsorganisasjon. Det kan medføre at en person legitimerer slik handling og deretter begår alvorlige overgrep. Tilsvarende alvorlig er det om utsatte ikke tar kontakt med helsevesenet eller påtalemyndigheten fordi de tror de ikke vil bli tatt på alvor på bakgrunn av kampanjematerialet til AIN.

Implisitt medfører den uriktige påstanden at alle tilfeller som er mindre grove enn dette, også oppfattes av mottaker(e) å ikke være ulovlige. Siden det er et meget grovt tilfelle som er fremstilt, betyr det at et stort antall voldtekter, som alle var og er straffbare, samtidig har blitt formidlet som ikke-kriminelle handlinger. Det kan ha fått alvorlige følger for mange mennesker.

Et betydelig antall mennesker har blitt eksponert for påstander som ikke er riktig. Grunnet spredning/deling av videoen i ulike medier har AIN mistet kontroll med materialet som inneholder alvorlige feil, og deler av materialet er fortsatt offentlig tilgjengelig.

Medvirkende ønsker å hindre at andre blir utsatt for voldtekt

I respekt for overgrepsofre som har engasjert seg i arbeidet for å få ned antall voldtekter, må deres ønske om at andre ikke skal oppleve like alvorlige hendelser som dem selv veie tyngst. Tar vi disse ønskene på alvor, så blir kampanjen og materialet gjennomgått, og nødvendige rettelser blir utført og offentlig korrigert.

Det er derfor særlig påkrevd å få en gjennomgang av kampanjen i sin helhet med ekstern bistand. Mye godt arbeid har blitt gjort i anledning tematikken voldtekt og samtykke. Samtidig er det viktig at AIN tar ansvar for egne feil, også for å ivareta organisasjonens integritet og gjennomslagskraft.

Mange viktige opplevelser har blitt formidlet i anledning kampanjen. De er alle like viktige, ettersom de har bidratt til å belyse ulike utfordringer knyttet til tematikken voldtekt og omfanget av disse. Seksuelle overgrep utgjør en vesentlig utfordring for samfunnet vårt,

også etter endringen i straffeloven av 01.07.2025. Det er tøft og modig å medvirke med egne opplevelser, og hver og en av de medvirkende skal være stolte av sine bidrag til å få belyst denne viktige tematikken.

Forberedende redaksjonsutvalgs begrunnelse for avvisning

Årsaken til at forberedende redaksjonsutvalg har valgt å avvise forslaget er at forslaget er lagt på et operativt nivå. Arbeidet med kampanjer, inkludert eventuelle evalueringer, er detaljer som tilligger styret og generalsekretær å beslutte og iverksette, og dermed uvedkomment for landsmøtet.

Det gjøres i tillegg oppmerksom om at de forhold som forslagstiller ønsker vurdert har organisasjonen allerede gjort flere juridiske vurderinger av, og informert forslagstiller om. Det anses ikke som riktig bruk av organisasjonens ressurser å gjøre en videre ekstern juridisk evaluering av kampanjen.

Det må påpekes at forslaget i realiteten er en sterk kritikk mot styre og sekretariat, og at en avvisning av forslaget kan fremstå som om styret prøver å unndra seg kritikk. I den anledning må det understrekes at sekretariatet over en lengre periode har hatt dialog med forslagsstiller om saken, og at det også er avtalt ytterligere dialog med forslagsstiller i nær fremtid. Det er videre avtalt at forslagstiller vil bli gitt anledning til å gi uttrykk for denne kritikken på landsmøtet, da i forlengelsen av styrets beretning til landsmøtet. Med dette i mente må likevel forslaget vurderes etter hvordan forslagsstiller har valgt å utforme det, og derav konklusjonen om at forslaget må avvises for behandling på landsmøtet.